

„Plotselinge weersomslag werd ons noodlottig”

Wadlopersgids drs. Dick van der Zee nog geschokt over drama:

(Van onze correspondent)

ENSCHEDÉ - Dick van der Zee, de gids van de groep Wadlopers van het ITC in Enschede, die vrijdag tussen Holwerd en Ameland door de zee werd overvallen, is weer thuis. Zestien leden van de oorspronkelijk uit achttien man bestaande groep zijn zaterdagmiddag door stafleden van het Enschedese onderwijsinstituut met een bus opgehaald uit het ziekenhuis van Dokkum, waar ze vrijdagmiddag ter observatie werden opgenomen.

Twee Wadlopers - dat staat inmiddels vast - hebben de tocht niet overleefd. De 42-jarige Chinees dr. Tang kreeg tijdens het oversteken van de derde vaargeul zoveel water binnen, dat hij later in het ziekenhuis aan de gevolgen daarvan is overleden. De 27-jarige ITC-cursist M. A. M. Hashim uit Irak, die niet kon zwemmen, is tijdens de oversteek naar de mosselbank in de vaargeul verdrinken.

Hoe heeft het allemaal kunnen gebeuren? Dat is de vraag die velen zich stellen. Drs. Van der Zee, lichamenlijk weer hersteld, maar geestelijk nog zeer geschokt, reconstrueert de rampzalige Wadlooptocht zo goed hij dat op dit moment kan.

Van der Zee: „We hadden de tocht gepland. Ik had hem twee weken geleden verkend om te kijken hoe de toestand was, omdat ik met een groep onervaren Wadlopers ging. Enkele weken geleden heb ik een lezing gehouden voor de groep, om ze over het Wadlopen te instrueren en te zeggen welke uitrusting ze mee moesten nemen”.

Voordat Dick van der Zee de oversteek waagde, luisterde hij, zoals gebruikelijk, naar het weerbericht. Donderdagavond en vrijdagmorgen. Van der Zee staat bekend als een zeer ervaren Wadloper. Al vanaf 1972 organiseert hij vanuit het ITC jaarlijks Wadlooptochten voor studenten. Hij was jarenlang hoofdgids in het Wadloopcentrum Pieterburen. Het weerbericht van donderdagavond en vrijdagmorgen was voor hem geen aanleiding de tocht af te gelasten.

„Het weerbericht voorspelde windkracht 6, met een windrichting zuidwest tot noordwest. Dat geeft opstu-

wing, maar dat hoeft geen onoverkomelijk bezwaar te zijn. Onder die omstandigheden heb ik de tocht wel veel vaker gelopen. Op plaatsen waar het water normaal tot kniehoogte komt, staat het dan tot heuphoogte”.

Toen de groep van achttien ITC-mensen vrijdagmorgen om zeven uur op de pier van Holwerd stond, brak er net een hevige regenbui los. Van der Zee: „Het restaurant was nog niet open, we hebben toen onder een afdakje geschuild. Daarna hebben we nog een uur gewacht met vertrekken. Ik had de tocht drie uur voor lager water gepland, dus die tijd hadden we nog wel”.

„Het water stond hoger dan nor-

maal, het kwam tot de paaltjes van de landaanwinningswerken, maar geleidelijk begon het daarna te zakken, dat kon je duidelijk zien. De bewolking brak en het zag eruit of het weer beter zou worden”.

De groep overlegde wat men zou doen. Men besloot te gaan, hoewel men wist dat er onderweg hier en daar meer water zou staan dan normaal. Afsproken werd om terug te gaan, als de waterstand in de tweede vaargeul te hoog was.

De eerste vaargeul, die parallel loopt met de Friese kust, werd gemakkelijk genomen. De groep had de wind in de rug en het tempo lag hoog. Daarna zwaaiden de Enschedeërs af naar het noorden, op weg naar de tweede geul op de plaats waar die het ondiepste is.

Drs. Van der Zee: „Door de tweede vaargeul konden we gemakkelijk heen. Het water stond iets boven de

heup, terwijl het normaal tot kruishoogte komt. In de laagste stand komt het zo'n beetje tot je knie. Bij de tweede geul aangekomen, besloten we verder te gaan. Normaal is namelijk dat als je de eerste vaargeul en de tweede doorkomt de derde geen problemen oplevert. Dat is tenminste mijn ervaring geweest in al die jaren”.

Tussen de tweede en derde vaargeul sloeg het weer plotseling om. Van der Zee: „Er kwam een ontzettend zwarte bui aandrijven met een flink uithalende wind, die recht op de vaargeul stond en een gemene korte golfslag veroorzaakte. Het lukt niet, dacht ik. Het enig verstandige dat we kunnen doen is teruggaan. We hadden bij de derde geul wel kunnen blijven zoeken naar een doorwaadbare plaats, maar dat zou tijdverspilling zijn geweest, want het was op dat moment zo'n beetje tijd van laag water”.

Dick van der Zee is toen teruggegaan naar de tweede vaargeul, maar op weg daar naar toe passeerde hij een zandplaat, waar het water op dat moment al een halve meter hoger stond dan toen ze er de eerste keer voorbij kwamen.

Van der Zee: „Dat betekende dat de tweede vaargeul ook veel dieper zou zijn en dat we daar ook nauwelijks meer door hadden gekund. Toen zaten

we in de val”.

Teruggaan kon niet meer. Althans, de risico's van een terugtocht zouden minstens even groot zijn als bij doorlopen. Bij sommigen ontstond toen het begin van een lichte paniek. De groep besloot verder te trekken. Ook al omdat aan de overkant van de derde vaargeul een mosselbank lag, die op dat moment nog droog was.

Van der Zee: „Als we toch moeten zwemmen, kunnen we beter door de derde geul zwemmen, hebben we tegen elkaar gezegd. Toen zij we overgestoken. Ik als laatste, maar het wa-

ter was toen in de derde geul al zo hoog gestegen, dat ik geen grond meer voelde”.

Bij het oversteken van de derde vaargeul verdween de Irakese student, die de zwemkunst niet machtig was, in de golven. Niemand van de groep kan zich, volgens Van der Zee, meer herinneren wanneer dat is gebeurd. Zozeer vocht iedereen op dat moment voor eigen lijfsbehoud.

Eenmaal aangekomen op de mosselbank, kwam er snel redding. Toeval. Van der Zee: „Het is ons geluk geweest dat het een werkdag was. In de buurt was een schip van Rijkswaterstaat aan het werk. Dat heeft alarm geslagen. Het schip kon ons niet bereiken vanwege de te grote diepgang en heeft via de marifoon om assistentie gevraagd. Met een vlet zijn we naar het schip van Rijkswaterstaat gebracht”.

Dick van der Zee was op dat moment zo uitgeput, dat hij zich van alles wat daarna gebeurde, niet veel meer herinnert. Hij weet nog dat iemand hem heeft gevraagd om dr. Tang mee te helpen vasthouden. Dat de 42-jarige Chinese geleerde later met een speedboot van boord is gehaald, omdat hij op hartmassage en kunstmatige beademing nauwelijks meer reageerde, kan hij zich niet meer herinneren.

Drie dagen na het gebeurde is hij de gevolgen van de rampzalige Wadlooptocht nog nauwelijks te boven. Geschokt door wat er onderweg is gebeurd en het verlies van twee vrienden, heeft hij nog te weinig afstand genomen van het drama om zich al een helder beeld te kunnen vormen van wat er verkeerd is gegaan. Voor zich-

zelf heeft hij het gevoel dat hij vooraf al het mogelijk heeft gedaan om een goede oversteek te garanderen.

„Ik heb de mensen voorbereid, het gebied verkend en naar de weerberichten geluisterd. De

voorspelling was windkracht 6. Over een verhoging van de waterstand met een halve meter werd in het weerbericht niets gezegd. De plotselinge omslag van het weer, met een extra krachtige wind recht in de vaargeul, is ons noodlottig geworden. Op het moment dat dat gebeurde, konden we niet meer terug”.

Ondanks de uitleg die de heer Dick van der Zee gegeven heeft over zijn beslissing om toch het Wad op te gaan afgelopen vrijdag, houdt de kritiek uit de kringen van Wadloopdeskundigen aan. Zo noemt de heer Daan Bilker, die vrijdagmorgen bezig was met werkzaamheden bij Holwerd die beslissing „in grutte blunder”.

Volgens de heer Van der Zee gaf het weerbericht een windkracht aan van 6 met een windrichting zuidwest tot noordwest. In de korte weersberichten van die morgen werd echter gewaarschuwd voor windkracht 7 voor alle scheepvaartverkeer. In de langere uitzending was de waarschuwing harde wind tot windkracht 5-6, maar op het IJsselmeer en aan de kust windkracht 7. Bovendien werden er buien met onweer verwacht. Voor deskundigen was dit weerbericht alarmerend genoeg om het Wad niet op te gaan.

De heer Van der Zee vertelt, dat hij besloot te gaan, toen hij waarnam, dat het water bij de paaltjes aan de landaanwinning ietsje zakte en de bewolking brak. De heer Bilker: „Wy wiene dy moarn oan it pealtsjeheien en wy seine: „It wurdt min waar hjoed, der wurdt net wurke bûten de dyk”. Wy ha doe yn 'e lichte wurke. Der gie net in protte wetter fuort, de platen wiene net iens droech. Ik freegje my no wol ôf, wie dy man wol saakkundich. Doe't wy hearden dat der dochs in ploech ôfset wie, seine wy: „Is it dy lju yn 'e plasse slein?” De waarberjochten wiene sa min. It wie in grutte miskleun fan Van der Zee.”